

Sosiaalitieteiden kurssivalinnan näyttökoe 2022

Osa 1, tehtävä 1.1

Osa 1 perustuu pelkästään kurssin materiaaleihin. Osassa on kaksi tehtävää, monivalintatehtävä ja lyhytvastaustehtävä. Monivalintatehtävässä valitaan yksi oikea vastaus. Oikeasta vastauksesta saa 1 pisteen. Väärästä vastauksesta saa -1 pisteen. Vastaamatta jättämisestä saa 0 pistettä. Kysymyksiä on 9 eli tehtävästä saa kokonaisuudessaan enintään 9 pistettä. Tehtävän vähimmäispistemäärä on 0 pistettä.

Lyhytvastaustehtävässä kirjoita vastaukset selkeästi käyttäen oikeakielisiä kokonaisia virkkeitä, ei luetelmaviivoja. Vastauksesi selkeys ja oikeakielisyys otetaan huomioon arvioinnissa. Tehtävissä on maksimimerkkimäärä. Koko annettua merkkimäärä ei ole pakko käyttää. Älä kirjoita vaihtoehtoisia vastauksia. Jos kirjoitat vaihtoehtoisia vastauksia, arvostelussa huomioidaan vain vastaus, josta saat vähiten pisteitä.

Lyhytvastaustehtävien arvioinnissa kiinnitetään huomiota asiakokonaisuuksien hahmottamiseen, kurssilla opitun tiedon käyttämiseen ja soveltamiseen, käsitteelliseen täsmällisyyteen ja kykyyn tiivistää olennainen tieto. Arvioinnissa huomioidaan myös tekstin hyvä jäsentely, selkeys ja oikeakielisyys. Lyhytvastaustehtävässä on 4 kysymystä. Ensimmäisestä saa enintään 3 pistettä, kysymyksistä 2-4 kaksi pistettä kustakin. Yhteensä tehtävästä saa siis enintään 9 pistettä.

1.1.1. Digitalisaation, tietotekniikan kehityksen ja automatisaation uskotaan: Muuttavan työn luonnetta

Lisäävän työhön käytettävää aikaa

Tekevän työstä tarpeetonta

Vaikuttavan vähäisesti työn sisältöön

1.1.2. Covid-19 -pandemian seurauksena: Etätyön määrä kaksinkertaistui

Suomessa siirryttiin etätyöhön harvemmin kuin EU:ssa keskimäärin

Kansantalous on ollut pysyvästi laskussa

Irtisanomiset lisääntyivät asiantuntijatyössä

1.1.3. Mikä seuraavista ei kuulu työn imuun:

Energinen olotila

Keskittyneisyyden tila

Pakonomainen tarve tehdä työtä

Työn kokeminen merkitykselliseksi

1.1.4. Covid-19 pandemian aikana suomalaisista korkeakoulutyöntekijöistä:

Työn imu lisääntyi monilla

Työn imussa ei tapahtunut muutoksia valtaosalla

Valtaosa uupui

Työn imu laski eniten niillä, joilla se oli ennen pandemiaa korkea

1.1.5. Mikä seuraavista on esimerkki työn tuunaamisesta?

Esimies pohtii tapoja, joilla työntekijöiden motivaatiota voisi nostaa

Työntekijä pohtii tapoja tehdä omat työtehtävänsä tehokkaammin

Esimies tarjoaa lisätukea työhön

Työntekijä tekee vain osan hänelle määrätyistä työtehtävistä

1.1.6. Ne työntekijät, joiden työn imu on korkea:

Ovat vähemmän halukkaita luovuttamaan haasteita kohdatessaan

Tuunaavat vähemmän työtehtäviään

Ovat vähemmän avoimia uudelle informaatiolle

Ovat vähemmän tuottavia työntekijöitä

1.1.7. Mikä on oleellista kulutuksen prosessiluontoisuudessa?

Kulutettavien tavaroiden tuottamiseen on tarvittu erilaisia prosesseja (esim. suunnittelu-, valmistus-, markkinointi-)

Kulutus edellyttää taloudellisten ja ajallisten resurssien käyttöä

Kulutus on aina samanlainen prosessi, oli kulutuksen kohde mikä tahansa

Kun ihminen on saanut hankittua haluamansa kulutushyödykkeen, hän alkaa haluta uutta

1.1.8. Yhteiskuntaluokalla ja nuorten kulutuksella yhteys toisiinsa on:

Korkeasti koulutetuissa perheissä on paremmat tulot ja nuorilla enemmän rahaa käytössä kuin matalasti koulutetuissa perheissä

Yhteiskuntaluokalla ei ole vaikutusta nuorten kuluttamiseen

Perheen tausta vaikuttaa siihen, miten nuoret sosiaalistuvat kuluttajiksi

Riippuu yhteiskuntaluokasta, onko nuoren asenne kulutukseen materialistinen tai vastuullinen

1.1.9. Mikä seuraavista väitteistä pitää paikkansa?

Terveysturismi mahdollistaa sen, että ihmiskehot voivat olla globaalisti tasa-arvoisia riippumatta siitä, missä ihminen asuu

Terveysturismista saatetaan häivyttää sen kaupallista puolta

Terveysturismi on aina vapaavalintaista kulutusta

Terveysturismi suuntautuu yksipuolisesti ns. köyhistä maista rikkaisiin

Terveysturisminkäsite kuvaa itse ilmiötä monipuolisesti ja ristiriidattomasti

Osa 1, tehtävä 1.2

Lyhytvastaustehtävässä kirjoita vastaukset selkeästi käyttäen oikeakielisiä kokonaisia virkkeitä, ei luettelomaviivoja. Vastauksesi selkeys ja oikeakielisyys otetaan huomioon arvioinnissa. Tehtävissä on maksimimerkkimäärä. Koko annettua merkkimäärä ei ole pakko käyttää. Älä kirjoita vaihtoehtoisia vastauksia. Jos kirjoitat vaihtoehtoisia vastauksia, arvostelussa huomioidaan vain vastaus, josta saat vähiten pisteitä.

Lyhytvastaustehtävien arvioinnissa kiinnitetään huomiota asiakokonaisuuksien hahmottamiseen, kurssilla opitun tiedon käyttämiseen ja soveltamiseen, käsitteelliseen täsmällisyyteen ja kykyyn tiivistää olennainen tieto. Arvioinnissa huomioidaan myös tekstin hyvä jäsentely, selkeys ja oikeakielisyys.

Tehtävä 1.2.1

Mikä tutkimusten mukaan ennustaa työn imua?

Tehtävä 1.2.2

Määrittele käsite: Brändiheimo.

Tehtävä 1.2.3

Määrittele käsite: Vaikutelman hallinta

Tehtävä 1.2.4

Määrittele käsite: Itseobjektivointi.

Osa 2

Osa 2 perustuu kurssin materiaaleihin ja kokeessa jaettavaan aineistoon. Osiossa on yksi kaksiosainen esseetehtävä. Aineistotiedostossa on ote tekstistä: Raworth, Kate: "A safe and just space for humanity can we live within the doughnut?" Oxfam international. Lue teksti huolella.

Vastaa kaksiosaisen tehtävän kumpaankin kysymyksiin esseevastauksella. Kirjoita vastaukset selkeästi käyttäen oikeakielisiä kokonaisvirkeitä, ei luetelmaviivoja. Vastauksesi selkeys ja oikeakielisyys otetaan huomioon arvioinnissa. Tehtävissä on maksimimerkkimäärä. Koko annettua merkkimäärä ei ole pakko käyttää. Älä kirjoita vaihtoehtoisia vastauksia. Jos kirjoitat vaihtoehtoisia vastauksia, arvostelussa huomioidaan vain vastaus, josta saat vähiten pisteitä.

Esseetehtävien arvioinnissa kiinnitetään huomiota asiakokonaisuuksien hahmottamiseen, kurssilla opitun tiedon käyttämiseen ja soveltamiseen, käsitteelliseen täsmällisyyteen ja kykyyn tiivistää olennainen tieto. Arvioinnissa huomioidaan myös tekstin hyvä jäsentely, selkeys ja oikeakielisyys. Kummastakin osion kysymyksestä saa enintään 9 pistettä.

Aineiston teksti on ote Kate Raworthin tekstistä *A safe and just space for humanity - can we live within the doughnut?* Teksti on kokonaisuutena saatavana verkosta osoitteessa: https://www-cdn.oxfam.org/s3fs-public/file_attachments/dp-a-safe-and-just-space-for-humanity-130212-en_5.pdf

Muutama mahdollisesti vastauksissa hyödynnettävä suomennos:

Resilience = Sietokyky, palautumiskyky, resilienssi

Empower = Voimaannuttaa

Nitrogen = Typpi, tässä yhteydessä typpilannoite

Inalienable (rights) = Luovuttamaton (oikeus)

Eradication = Hävittäminen

Degradation = Huononeminen

Volatilities = (Voimakas) vaihtelu

Exacerbate = Pahentaa

Leaky irrigation = (Viljelysten) vuotava kastelu

Tehtävä 2.1

Pohdi Hirvilammin hyvinvoinnin ulottuvuuksien ja Raworthin esittämien hyvinvoinnin sosiaalisten perustusten (social foundation) suhdetta. Millä tavalla nämä lähestymistavat ovat samanlaisia ja erilaisia?

Tehtävä 2.2

Miten täydentäisit Raworthin sosiaalisten perustusten (social foundation) teoriaa kattamaan paremmin hyvinvoinnin kokonaisuutta? Ehdota yhtä uutta perustusta esiteltyjen 11 lisäksi. Perustele ehdotuksesi nojaten kurssin materiaaleihin. Ehdota myös ehdottamaasi perustukseen sopivaa indikaattoria eli mittaria, jolla voidaan seurata perustuksen kehitystä eri paikoissa ja eri aikoina.

ARVOSTELUPERUSTEET

Avokysymykset (9p)

1.2.1 Työn imu

3p: vastauksessa mainittu: a) työn voimavarat (sosiaalinen tuki, palaute, autonomia, kehittymismahdollisuudet), b) henkilökohtaiset voimavarat (nainen, vanhempi, korkea koulutus, positiiviset itsearviot kuten korkea pystyvyysusko, esihenkilöasema), c) korkea lähtötaso TAI työn tuunaus TAI korkea työn vaativuus, pisteen saadakseen on pitänyt avata edellä mainittuja käsitteitä

2p: vastauksessa on esillä kaksi kriteereistä a-c

1p: vastauksessa on esillä joku kriteereistä a-c

1.2.2 Brändiheimo

2p: vastauksessa mainittu: a) tietyn tuotemerkin tai brändin kulutuksen ympärille muodostuva ryhmä, b) uusien kuluttajien houkuttelu, c) yrityksen saama hyöty.

1p: vastauksessa mainittu yksi tai kaksi kriteereistä a-c

1.2.3 Vaikutelman hallinta

2p: vastauksessa on mainittu: a) esittäminen (tai performointi tai roolin ottaminen), b) esittämisen riippuvuus kontekstista, c) käsitteen liittyminen Goffmanin ajatuksiin tai dramaturgiseen näkökulmaan.

1p: vastauksessa on mainittu yksi tai kaksi kriteereistä a-c

1.2.4 Itseobjektivointi

2p: vastauksessa on mainittu: a) muiden vaikutus omaan itseen, esim. muiden katseiden omaksuminen, b) vaikutus omaan arvoon tai oman arvon tunteeseen, c) esineellistäminen tai ulkoisten ominaisuuksien korostaminen ”sisäisten” (kyvyt, taidot, persoonallisuus) sijaan

1p: vastauksessa on mainittu yksi tai kaksi kriteereistä a-c

2.1. Tutustu aineistoon 1, ote tekstistä: Raworth, Kate: “A safe and just space for humanity can we live within the doughnut?” Oxfam international.

Pohdi Hirvilammin hyvinvoinnin ulottuvuuksien ja Raworthin esittämien hyvinvoinnin sosiaalisten perustusten (social foundation) suhdetta. Millä tavalla nämä lähestymistavat ovat samanlaisia ja erilaisia? (9p)

Arvostelukriteeri #1) Hirvilammin hyvinvoinnin ulottuvuudet (Having, Doing, Loving ja Being) on tunnistettu oikein. (0-2 pistettä)

Op: vastaus ei liity lainkaan Hirvilammin ulottuvuuksiin

1p: vastaus liittyy Hirvilammin hyvinvoinnin ulottuvuuksiin, mutta epäselvästi tai epäsuorasti

2p: vastaus liittyy Hirvilammin hyvinvoinnin ulottuvuuksiin

Arvostelukriteeri #2) Pohdinta (0-4p)

Erot ja samankaltaisuudet Hirvilammin ulottuvuuksien ja Raworthin sosiaalisten perustusten välillä voi tunnistaa ja tulkita eri tavoin. Arvostelu kohdistuu siihen, onko vastauksessa selitetty oma tulkinta eroista ja samanlaisuuksista kurssin materiaaleihin ja kokeessa jaettuun aineistoon nojaten.

0p: vastauksessa ei pohdita kysymyksessä määriteltyjen asioiden suhdetta.

1p: Vastauksessa on mainittu joitain eroja ja samankaltaisuuksia ulottuvuuksien ja perustusten välillä. Pohdinta on ohutta tai käsitteiden käyttö epätarkkaa.

2p: Eroja ja samanlaisuuksia on tunnistettu hyvin. Käsitteitä käytetään täsmällisesti kuvaamaan näitä. Vastauksessa on tiivistetty olennaiset asiat eroista ja samankaltaisuuksista. Pohdinta on hyvää.

3p: Eroja ja samanlaisuuksia on tunnistettu kiitettävästi. Käsitteitä käytetään kuvaamaan näitä. Vastauksessa on tiivistetty olennaiset asiat eroista ja samankaltaisuuksista. Pohdinta on onnistunutta.

4p: Eroja ja samanlaisuuksia on tunnistettu kattavasti. Käsitteitä käytetään täsmällisesti kuvaamaan näitä. Vastauksessa on tiivistetty olennaiset asiat eroista ja samankaltaisuuksista. Pohdinta on syvällistä.

Arvostelukriteeri #3) tekstin jäsentely, selkeys ja oikeakielisyys, 0-3 pistettä

0p: selkeitä, isoja puutteita

1p: välttävä

2p: kiitettävä

3p: erinomainen

2.2. Tehtävä) Miten Raworthin sosiaalisten perustusten teoriaa voisi täydentää kattamaan paremmin hyvinvoinnin kokonaisuutta? Ehdota yhtä uutta perustusta esiteltyjen 11 lisäksi. Perustele ehdotuksesi nojaten kurssin materiaaleihin. Ehdota myös ehdottamaasi perustukseen sopivaa indikaattoria eli mittaria, jolla voidaan seurata perustuksen kehitystä eri paikoissa ja eri aikoina. (9p)

Arvostelukriteeri #1) Ehdotus esitelty (0-2p)

0p: ei esitelty ehdotusta

1p: esitelty ehdotus, mutta sen sisältö jää lukijalle epäselväksi

2p: esitelty ehdotus selkeästi

Arvostelukriteeri #2) Perustelu ja viittaukset kurssimateriaaleihin (0-3p)

0p: ei viittauksia kurssimateriaaliin

1p: perusteluksi viitataan johonkin kurssimateriaaliin, mutta epäselvästi tai hankalasti tulkittavasti

2p: perusteluksi viitataan kurssimateriaaliin hyvin. Perustelut eivät kuitenkaan ole kovin kattavia, selkeitä tai lukijalle ajatus jää epäselväksi.

3p: perusteluksi viitataan kurssimateriaaliin kattavasti ja selkeästi. Perustelu on lukijalle selkeä.

Arvostelukriteeri #3) Indikaattori esitelty (0-2p)

0p: ei esitelty indikaattoria

1p: esitelty indikaattori, mutta sen sisältö jää lukijalle epäselväksi

2p: esitelty indikaattori selkeästi

Arvostelukriteeri #4) tekstin jäsentely, selkeys ja oikeakielisyys, 0-2 pistettä

0p: selkeitä, isoja puutteita

1p: hyvä

2p: kiitettävä-erinomainen